

Lagrådsremiss

Fortsatt gränsöverskridande handel med ursprungsgarantier för el

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 26 januari 2017

Ibrahim Baylan

Egon Abresparr
(Miljö- och energidepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el föreslås ändringar för att Statens energimyndighet ska kunna utfärda ursprungsgarantier som är anpassade för överföring mellan medlemsstater i EU. Förslagen avser myndiganden till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Vidare föreslås ändringar som föranleds av att Energimyndigheten har tagit över uppgiften som kontoföringsmyndighet för ursprungsgarantier från Affärsverket svenska kraftnät. Det föreslås också att det ska införas en möjlighet till rättelse i det elektroniska registret över ursprungsgarantier.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2017.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el	4
3	Ärendet och dess beredning	8
4	Ursprungsgarantier för el	8
5	Utvidgat bemyndigande att meddela föreskrifter för fortsatt gränsöverskridande handel med ursprungsgarantier	10
6	Rättelse i registret över ursprungsgarantier.....	12
7	Avgifter för hantering av ursprungsgarantier	12
8	Andra ändringar	13
9	Ikraftträdande.....	15
10	Konsekvensanalys.....	16
11	Författningskommentar.....	16
Bilaga 1	Promemorians lagförslag.....	19
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanserna	23

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el

dels att 10, 11, 13 och 15 §§ ska upphöra att gälla,
dels att rubrikerna närmast före 1 och 15 §§ ska utgå,
dels att 2, 3, 7, 9, 12, 14, 17 och 19–21 §§ ska ha följande lydelse,
dels att rubriken närmast före 8 § ska lyda ”Elektronisk hantering”,
dels att det ska införas två nya paragrafer, 2 a och 15 §§, och närmast före 2 a, 9, 12, 15 och 17 §§ nya rubriker av följande lydelse,
dels att det närmast före 16 § ska införas en ny rubrik som ska lyda ”Tillsyn”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Med *ursprungsgaranti* avses det elektroniska dokument som tagits fram *i enlighet med bestämmelserna* i denna lag och vars syfte är att garantera ursprunget på den el som en elleverantör ska lämna uppgift om enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857).

Med *ursprungsgaranti* avses *i denna lag* det elektroniska dokument som tagits fram *enligt lagen* och vars syfte är att garantera ursprunget på den el som en elleverantör ska lämna uppgift om enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857).

Prövning och tillsyn

2 a §

Den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) prövar frågor om ursprungsgarantier och utövar tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

3 §

Ursprungsgarantier får utfärdas bara för sådan el som har mätts och rapporterats till *den myndighet som regeringen bestämmer (kontoföringsmyndigheten)*.

Ursprungsgarantier får utfärdas bara för sådan el som har mätts och rapporterats till *tillsynsmyndigheten enligt föreskrifter som har meddelats av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.*

7 §

Kontoföringsmyndigheten ska föra ett elektroniskt register över ursprungsgarantier.

Tillsynsmyndigheten ska föra ett elektroniskt register över ursprungsgarantier.

Utfärdande av ursprungsgarantier

9 §

Den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) prövar frågor om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier.

Producenten av el ska skriftligen ansöka hos tillsynsmyndigheten om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier.

Frågor om utfärdande av ursprungsgarantier för el prövas efter skriftlig ansökan från producenten av el.

Överföring av ursprungsgarantier

12 §¹

Om den som är antecknad som innehavare av en ursprungsgaranti i registret över sådana garantier skriftligen begär det, ska *kontoföringsmyndigheten* registrera en överföring av en ursprungsgaranti till en annan innehavare.

Om någon annan än den som är antecknad som innehavare i registret begär överföring av en ursprungsgaranti, får kontoföringsmyndigheten registrera överföringen endast om innehavaren lämnat sitt godkännande.

Om den som är antecknad som innehavare av en ursprungsgaranti i registret över sådana garantier skriftligen begär det, ska *tillsynsmyndigheten* registrera en överföring av en ursprungsgaranti till en annan innehavare.

14 §

En ursprungsgaranti från en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska erkännas, om det inte finns skäl att tvivla på dess riktighet.

Om en ursprungsgaranti som avser förnybar el eller högeffektiv kraftvärmeel inte erkänns, ska till-

Om en ursprungsgaranti som avser förnybar el eller högeffektiv kraftvärmeel inte erkänns, ska till-

¹ Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

synsmyndigheten underrätta Europeiska kommissionen och ange varför garantin inte kan erkännas.

synsmyndigheten *se till att den inte kan användas för det syfte som anges i 2 § samt* underrätta Europeiska kommissionen och ange varför garantin inte kan erkännas.

Rättelse

15 §

En uppgift i det elektroniska registret över ursprungsgarantier ska rättas om den är uppenbart oriktig till följd av någons skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende eller till följd av något tekniskt fel. Den som är antecknad som innehavare i registret ska ges tillfälle att yttra sig innan uppgiften rättas, om det inte är uppenbart obehövt.

Återkallelse

17 §²

Tillsynsmyndigheten ska återkalla ett beslut om *rätt till tilldelning* av ursprungsgarantier

1. om beslutet har fattats på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter och dessa har haft betydelse för rätten att tilldelas ursprungsgarantier,

2. om förutsättningarna i 3 eller 4 §, eller *enligt* föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen, inte uppfylls,

3. om elproducenten inte lämnar de upplysningar, handlingar eller tillträde till produktionsanläggningen som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn, eller

4. om elproducenten begär det.

Tillsynsmyndigheten ska snarast informera kontoföringsmyndigheten om ett beslut om återkallelse.

Ett beslut om återkallelse ska gälla omedelbart.

Tillsynsmyndigheten ska återkalla ett beslut om *utfärdande* av ursprungsgarantier

av oriktiga eller vilseledande uppgifter

2. om förutsättningarna *enligt denna lag* eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen inte uppfylls,

3. om elproducenten inte lämnar de upplysningar, *de* handlingar eller *det* tillträde till produktionsanläggningen som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn, eller

² Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

19 §

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för *utfärdande, överföring och annullering* av ursprungsgarantier enligt denna lag.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för *hantering av ursprungsgarantier enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.*

20 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *definitioner av energikällor och av sätt att producera el.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela *ytterligare* föreskrifter om *ursprungsgarantier.*

21 §

Beslut om *rätt till tilldelning* enligt 9 § *och om återkallelse* enligt 17 § får överklagas *hos* allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Beslut om *utfärdande av ursprungsgarantier* enligt 9 §, *återkallelse* enligt 17 § *eller rättelse enligt 15 §* får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2017.

3 Ärendet och dess beredning

Statens energimyndighet har kommit in till Regeringskansliet med en begäran (dnr M2015/04262/Ee) om att lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el och förordningen (2010:853) om ursprungsgarantier för el ska ändras, så att det går att utfärda ursprungsgarantier som är anpassade för att överföras mellan medlemsstater i EU. Energimyndigheten har också framfört att det i lagen behöver införas en bestämmelse om rättelse av uppgifter i registret för ursprungsgarantier.

Miljö- och energidepartementet har i departementspromemorian Fortsatt gränsöverskridande handel med ursprungsgarantier för el föreslagit ändringar i lagen om ursprungsgarantier för el bland annat för att Energimyndigheten ska kunna utfärda ursprungsgarantier som är anpassade för överföring mellan medlemsstater i EU. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 1*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Miljö- och energidepartementet (dnr M2016/02366/R). Flerparten av remissynpunkterna rör de förslag till ändringar i förordningen (2010:853) om ursprungsgarantier för el som remitterades tillsammans med departementspromemorian. De synpunkterna kommer att hanteras i det fortsatta arbetet med att ta fram förordningsändringar och behandlas därför inte i denna lagrådsremiss.

4 Ursprungsgarantier för el

En ursprungsgaranti ska visa varifrån den producerade elen kommer och vilket energislag som har använts vid produktionen. Det är producenten av el som får garantin efter att ha gjort en ansökan till tillsynsmyndigheten som är Statens energimyndighet. Systemet med ursprungsgarantier har tillkommit för att genomföra flera EU-direktiv. Syftet enligt direktiven har varit att garantera ursprunget på förnybar el och högeffektiv kraftvärme. I Sverige kan dock alla elproducenter numera få ursprungsgarantier oavsett vilket energislag som används vid produktionen.

Att ansöka om ursprungsgarantier är frivilligt. Ursprungsgarantier utfärdas elektroniskt av Energimyndigheten efter att mätvärden för elproduktionen har rapporterats in. Ursprungsgarantier kan köpas och säljas på en öppen marknad inom EU. Marknaden omfattar elproducenter, elleverantörer och andra som handlar med ursprungsgarantier.

Syftet med ursprungsgarantier är att säkerställa att slutkunden av el ska få kunskap om elens ursprung. Det finns en skyldighet för elleverantörer enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857) att lämna uppgift – på elfakturor och i reklam – om varje enskild energikällas andel av den genomsnittliga sammansättning av energikällor som använts för att framställa den el som elleverantören sålde under närmast föregående kalenderår. Detta innebär att alla elleverantörer är skyldiga enligt lag att redovisa ursprunget

för sin totala elförsäljning. Av 4 kap. 1 § Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd om ursprungsmärkning av el (EIFS 2013:6) framgår att information om elens ursprung ska baseras på ursprungsgarantier eller den så kallade residualmixen eller en kombination av dessa. Residualmixen är den nordiska produktionsmix som är kvar efter att el som sålts med garanterat ursprung räknats bort. Energimarknadsinspektionen, som är nätmyndighet enligt ellagen, utövar tillsyn över att bestämmelserna om ursprungsmärkning följs.

Ursprungsgarantierna har alltså betydelse för att säkerställa ursprunget på den el som levereras till slutanvändarna och det är så de används av elleverantörerna. Även om det är frivilligt att ansöka om ursprungsgarantier utfärdades det år 2015 i Sverige ursprungsgarantier motsvarande 99,5 procent av nettoelproduktionen, det vill säga den el som matas ut på nätet, varav en stor andel användes av elleverantörerna för att ursprungsmärka el. Ett stort antal elhandlare erbjuder elavtal som bygger på ursprungsgarantier. Med hjälp av dessa garantier kan en elleverantör garantera en kund, som väljer att köpa till exempel vindkraftsel, att motsvarande mängd vindkraftsel producerats som kunden förbrukar och att denna el inte har sålts till någon annan.

Bestämmelser om ursprungsgarantier finns i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el och i förordningen (2010:853) om ursprungsgarantier för el.

EU-direktiv med bestämmelser om ursprungsgarantier

Systemet med ursprungsgarantier för el har införts som en del av genomförandet av flera EU-direktiv. Systemet infördes först för genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/77/EG av den 27 september 2001 om främjande av el producerad från förnybara energikällor på den inre marknaden för el. Systemet var också en del av genomförandet av kraftvärmedirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/8/EG av den 11 februari 2004 om främjande av kraftvärme på grundval av efterfrågan på nyttiggjord värme på den inre marknaden för energi och om ändring av direktiv 92/42/EEG).

Direktiv 2001/77/EG har ersatts av det s.k. förnybartdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG) där det finns bestämmelser om ursprungsgarantier för förnybar el.

Kraftvärmedirektivet har ersatts av energieffektiviseringsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG) där det finns bestämmelser om ursprungsgarantier för kraftvärmeel.

Ursprungsgarantierna för förnybar el har även en koppling till elmarknadsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG) eftersom garantierna får användas för att visa hur stor andel eller mängd energi från förnybara ener-

gikällor som ingår i energileverantörens energimix. Detta framgår av artikel 15.1 i förnybartdirektivet.

När systemet med ursprungsgarantier infördes i Sverige 2003 var det bara producenter av förnybar el som kunde få sådana garantier. År 2006, när kraftvärmedirektivet genomfördes, utvidgades systemet så att även producenter av högeffektiv kraftvärmeel omfattades. Sedan december 2010 har alla elproducenter i Sverige rätt att få ursprungsgarantier oavsett vilket energislag som används vid produktionen. Sverige har valt att i fråga om energislag som ger rätt till ursprungsgarantier gå längre än vad direktiven kräver för att ett heltäckande system för ursprungsmärkning av el genom ursprungsgarantier på sikt ska kunna tas fram. Detta redovisas närmare i avsnitt 7.2 i regeringens proposition Genomförande av direktiv av förnybar energi (prop. 2009/10:128 s. 38 f.).

Bestämmelserna i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el och i förordningen (2010:853) om ursprungsgarantier för el genomför såväl förnybartdirektivet som energieffektiviseringsdirektivet i de delar som avser ursprungsgarantier.

5 Utvidgat bemyndigande att meddela föreskrifter för fortsatt gränsöverskridande handel med ursprungsgarantier

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om ursprungsgarantier.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Förvaltningsrätten i Linköping, Datainspektionen, Konsumentverket, Statens energimyndighet, Energimarknadsinspektionen, Konkurrensverket, E.ON, Energiföretagen, Energigas Sverige, Oberoende elhandlare, Svensk solenergi, Svensk vindenergi och Svensk vindkraftförening* tillstyrker eller har inga synpunkter på förslagen till lagändringar. *Kammarrätten i Jönköping* har i huvudsak inget att invända mot förslagen, jfr avsnitt 7. *Förvaltningsrätten i Stockholm* är i huvudsak positiv till förslagen men efterfrågar en analys av förslagens förenlighet med 8 kap. regeringsformen.

Skälen för regeringens förslag

AIB – en sammanslutning av europeiska kontoförande myndigheter för ursprungsgarantier

Enligt artikel 15.9 i förnybartdirektivet ska medlemsstaterna erkänna ursprungsgarantier som utfärdas av andra medlemsstater. Direktivet förutsätter alltså att det går att överföra ursprungsgarantier mellan medlemsstaterna i EU. För att säkerställa möjligheten till överföring finns det en sammanslutning av de europeiska myndigheter och företag som har rollen som kontoförande myndigheter för ursprungsgarantier för el, Association of Issuing Bodies (AIB). AIB är en ideell förening, registrerad i

Belgien. Överföringen av ursprungsgarantier mellan medlemsstater säkerställs genom en central datahubb i AIB:s regi.

EECS – en europeisk standard för ursprungsgarantier

AIB beslutar också om kraven för European Energy Certificate System (EECS) som är den standard som ursprungsgarantier ska följa för att få handlas via organisationens datahubb.

Energimyndigheten tar över medlemskapet i AIB

Det är via den tidigare kontoförande myndigheten, Affärsverket svenska kraftnät, som Sveriges medlemskap i AIB och hanteringen av frågor om överföring av ursprungsgarantier mellan medlemsstater har skötts. Sedan den 1 januari 2015 har Statens energimyndighet tagit över kontoföringen av ursprungsgarantier från Affärsverket svenska kraftnät. Energimyndigheten är därför den myndighet som framöver bör representera Sverige i AIB. Bedömningen är att varken riksdagens eller Utrikesnämndens medverkan krävs för att Energimyndigheten ska kunna ingå en internationell överenskommelse om medlemskap i AIB. Regeringen avser att ge Energimyndigheten det uppdraget.

Regeländringar för anpassningar till EECS

För att ursprungsgarantier ska kunna anpassas till standarden EECS måste de, enligt Energimyndigheten, utfärdas för nettoproduktion av el och en omprövning av beslut om utfärdande göras vart femte år. Några bestämmelser om detta finns inte i dagens regelverk. Nya bestämmelser som reglerar frågor som rör anpassningen till EECS bör därför tas fram. Sådana bestämmelser behövs också för ett antal administrativa krav som följer av AIB:s regelverk.

Bestämmelser om anpassningar till EECS liksom bestämmelser om administrativa krav bör finnas på lägre nivå än lag eftersom det rör sig om detaljföreskrifter som kan behöva ändras med kortare tidsmarginaler än vad som gäller för en lagändring. De bestämmelser som avses är av det slaget att de, med stöd av ett normgivningsbemyndigande, kan meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, jfr 8 kap 2 § första stycket 2 jämfört med 8 kap 3 § första stycket och 8 kap. 10 § regeringsformen.

Det bemyndigande som i dag finns i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el omfattar dock inte de frågor som behöver regleras, eftersom det bara avser definitioner av energikällor och sätt att producera el. Ett utvidgat bemyndigande bör därför införas.

Det nya bemyndigandet bör lämpligen formuleras så att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om ursprungsgarantier. Ett sådant utvidgat bemyndigande innebär även att systemet med ursprungsgarantier för el kan utvecklas fortlöpande, exempelvis när direktiven där krav på ursprungsgarantier finns omarbetas.

6 Rättelse i registret över ursprungsgarantier

Regeringens förslag: En uppgift i det elektroniska registret över ursprungsgarantier ska rättas om den är uppenbart oriktig till följd av någons skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende eller till följd av något tekniskt fel. Den som är antecknad som innehavare i registret ska ges tillfälle att yttra sig innan uppgiften rättas, om det inte är uppenbart obehövligt. Ett beslut om rättelse ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Statens energimyndighet anser att det i lagen bör införas en bestämmelse om rättelse av uppgifter i registret för ursprungsgarantier. En sådan bestämmelse kan få stor praktisk betydelse exempelvis i en situation där det uppstår tekniska fel. Det finns därför goda skäl att följa Energimyndighetens förslag och införa en bestämmelse om rättelse av uppgifter i det elektroniska registret över ursprungsgarantier. Men skyldigheten att rätta en uppgift bör bara gälla om uppgiften är uppenbart oriktig till följd av någons skrivfel, räknefel eller något liknande förbiseende. Rättelse bör även göras om en uppgift är uppenbart oriktig till följd av tekniska fel. Den som är antecknad som innehavare i registret ska få tillfälle att yttra sig innan uppgiften rättas, om det inte är uppenbart obehövligt. En tänkbar situation när det kan vara uppenbart obehövligt med sådan kommunikation kan vara att det är innehavaren själv som har uppmärksammat felaktigheten.

Ett beslut om rättelse bör gå att överklaga till allmän förvaltningsdomstol.

7 Avgifter för hantering av ursprungsgarantier

Regeringens förslag: Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för hantering av ursprungsgarantier enligt lagen och enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Systemet med ursprungsgarantier är i dag avgiftsfinansierat utom i den del som avser tillsynen. Det finns ett bemyndigande för regeringen i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el att meddela föreskrifter om avgifter för utfärdande, överföring och

annullering av ursprungsgarantier. Genom administrationen av EECS kan det dock tillkomma behov av att ta ut avgifter även för annan hantering av systemet, exempelvis årsavgifter för användning av AIB:s datahubb. Bemyndigandet för regeringen att meddela föreskrifter om avgifter bör av detta skäl utformas mer generellt så att det avser avgifter för hantering av ursprungsgarantier enligt lagen och enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

8 Andra ändringar

Regeringens förslag: Ordet kontoföringsmyndighet byts ut mot tillsynsmyndighet i de bestämmelser i lagen om ursprungsgarantier för el där ordet kontoföringsmyndighet förekommer. Bestämmelserna anpassas redaktionellt till att det endast är en myndighet som hanterar systemet.

Bestämmelsen om att det är kontoföringsmyndigheten som utfärdar, överför och annullerar ursprungsgarantier tas bort liksom den bestämmelse som reglerar att tillsynsmyndigheten ska överföra uppgifter till kontoföringsmyndigheten och de bestämmelser som reglerar att tillsynsmyndigheten ska informera kontoföringsmyndigheten om vissa beslut. Även bestämmelsen om att den som är antecknad som innehavare i registret över ursprungsgarantier ska lämna sitt godkännande för att någon annan ska kunna begära överföring av en ursprungsgaranti tas bort.

En bestämmelse införs om att tillsynsmyndigheten ska se till att det inte är möjligt att använda sådana ursprungsgarantier från en annan EU-medlemsstat som inte erkänns i syfte att garantera ursprunget på den el som en elleverantör ska lämna uppgift om enligt ellagen. Bestämmelsen om återkallelse utformas mer generellt så att alla förutsättningar enligt lagen som inte uppfylls ska ligga till grund för återkallelse.

Regeringens bedömning: Bestämmelsen om att den som är antecknad som innehavare i registret över ursprungsgarantier skriftligen ska begära att kontoföringsmyndigheten ska annullera en ursprungsgaranti efter att den har använts bör flyttas till förordningen om ursprungsgarantier för el.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Jönköping* föreslår en justerad formulering av bestämmelsen om utfärdande av ursprungsgarantier.

Skälen för regeringens förslag

Ändringar med anledning av att endast en myndighet har hand om systemet med ursprungsgarantier för el

Från att endast ha haft uppgiften som tillsynsmyndighet över systemet med ursprungsgarantier för el tog Statens energimyndighet den 1 januari 2015, som tidigare nämnts, även över uppgiften som kontoföringsmyn-

dighet för sådana garantier från Affärsverket svenska kraftnät. I lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el är bestämmelserna utformade med utgångspunkt i att tillsynsfunktionen och kontoföringsfunktionen skulle ligga på olika myndigheter eftersom det var de aktuella förhållandena när lagen kom till. Utformningen av bestämmelserna i lagen har inte inneburit några problem efter att de båda funktionerna fördes till en myndighet. Det har reglerats i förordningen (2010:853) om ursprungsgarantier för el att Energimyndigheten är såväl tillsynsmyndighet som kontoföringsmyndighet. När nu förslag tas fram om att lagen ska ändras av andra skäl bör dock bestämmelserna även ses över med anledning av att endast en myndighet hanterar ursprungsgarantierna för el. Den myndighet som hanterar ursprungsgarantierna bör benämnas tillsynsmyndighet. Ordet tillsynsmyndighet bör genomgående ersätta ordet kontoföringsmyndighet i lagen.

Bestämmelser som tas bort med anledning av att endast en myndighet hanterar ursprungsgarantierna.

Vissa bestämmelser i lagen om ursprungsgarantier för el bör tas bort med anledning av att endast en myndighet hanterar ursprungsgarantierna. Detta gäller den bestämmelse i 10 § där det särskilt regleras att det är kontoföringsmyndigheten, och inte tillsynsmyndigheten, som har uppgiften att utfärda, överföra och annullera ursprungsgarantier. Det gäller även bestämmelsen i 11 § där det regleras att kontoföringsmyndigheten ska överföra uppgifter och lämna information till tillsynsmyndigheten. Även andra stycket i 17 § bör utgå av samma skäl.

Bestämmelsen i 12 § andra stycket om att den som är antecknad som innehavare i registret över ursprungsgarantier ska lämna sitt godkännande för att någon annan ska kunna begära överföring av en ursprungsgaranti bör utgå. Bestämmelsen fyller inte längre någon funktion eftersom det endast är säljaren, det vill säga den som är antecknad som innehavare av en ursprungsgaranti, som kan begära registrering av en överföring i det elektroniska systemet där ursprungsgarantier hanteras.

Bestämmelse som flyttas från förordning till lag

Frågan om erkännande av ursprungsgarantier från andra EU-medlemsstater regleras i lagen om ursprungsgarantier för el där det framgår att sådana garantier ska erkännas om de inte framstår som tvivelaktiga och att kommissionen ska informeras om de inte erkänns. I förordningen om ursprungsgarantier för el finns också bestämmelser om erkännande av garantier från andra medlemsstater. Där regleras att tillsynsmyndigheten ska informera kontoföringsmyndigheten när en ursprungsgaranti från en annan medlemsstat inte erkänns och att kontoföringsmyndigheten ska anteckna sådana uppgifter på garantin samt att kontoföringsmyndigheten ska säkerställa att det inte går att annullera ursprungsgarantier som inte erkänns. Eftersom det endast är tillsynsmyndigheten som numera har hand om ursprungsgarantierna, bör delar av förordningsbestämmelsen utgå. Det som dock även fortsättningsvis måste regleras är att tillsynsmyndigheten ska se till att om en ursprungsgaranti från en annan EU-medlemsstat inte erkänns ska det inte vara möjligt att använda den i syfte att garantera ursprunget på den el som en elleverantör ska lämna uppgift om

enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857). Eftersom det blir mer överskådligt att ha all reglering av frågan om erkännande av ursprungsgarantier från andra medlemsstater i Europa i en bestämmelse bör regleringen i förordningen i stället tas in i lagen om ursprungsgarantier för el.

Bestämmelse av verkställighetskaraktär flyttas från lag till förordning

Bestämmelsen i 13 § lagen om ursprungsgarantier för el bör flyttas till förordningsnivå. Där anges att innehavaren av en ursprungsgaranti skriftligen ska begära annullering av en sådan garanti och att garantin ska annulleras inom tolv månader från och med produktionen av en energienhet om en sådan begäran inte kommit in. Bestämmelsen i 13 § är av verkställighetskaraktär, jfr 6 § lagen om ursprungsgarantier för el.

Redaktionella och övriga ändringar

Enligt nuvarande reglering av 17 § 2 lagen om ursprungsgarantier för el ska tillsynsmyndigheten återkalla ett beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier om vissa förutsättningar enligt lagen inte är uppfyllda. Det gäller förutsättningarna i 3 eller 4 § i lagen, det vill säga om mätning och rapportering och om storleken på den energienhet som ursprungsgarantin ska omfatta, och förutsättningar som meddelats i anslutning till lagen. Det saknas dock anledning att begränsa myndighetens skyldighet att återkalla beslut till vissa utpekade bestämmelser i lagen. Några skäl för begränsningen anfördes inte heller i regeringens proposition Genomförande av direktiv om förnybar energi (prop. 2009/10:128) när lagen infördes. Bestämmelsen bör därför utformas mer generellt så att alla förutsättningar enligt lagen som inte uppfylls kan ligga till grund för återkallelse.

I 3 § bör en upplysningsbestämmelse läggas till som anger att det finns föreskrifter på lägre nivå än lag som styr vilken el som ska mätas och rapporteras och på vilket sätt detta ska göras.

I 2 och 21 §§ lagen om ursprungsgarantier för el bör redaktionella ändringar göras. Regleringen i 9 § första stycket om att tillsynsmyndigheten prövar frågor om ursprungsgarantier bör flyttas till en inledande bestämmelse i lagen. Av denna bör det även framgå att det är tillsynsmyndigheten som sköter tillsynen. Regleringen i 9 § första stycket och i 15 § bör därför sammanföras till en ny bestämmelse, 2 a §. *Kammarrätten i Jönköping* har föreslagit en förtydligande formulering av 9 §. Bestämmelsen bör utformas i linje med det förslaget.

9 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juni 2017.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på ikraftträdandet.

Skälen för regeringens förslag: Lagändringarna bör träda i kraft så snart det är möjligt med hänsyn till den tid som riksdagen behöver för sin hantering av lagstiftningsärendet.

10 Konsekvensanalys

De flesta författningsförslag i detta ärende kommer inte i sig att ha några direkta konsekvenser för företag och myndigheter. Ändringsförslagen är en följd av att Statens Energimyndighet sedan den 1 januari 2015 tagit över den tidigare kontoföringsmyndighetens uppgifter och handlar för övrigt om bemyndiganden till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att utfärda föreskrifter för vissa frågor som berör ursprungsgarantier. Det är endast förslagen om rättelse, jfr avsnitt 5, som kan medföra konsekvenser. Dessa bedöms dock endast bli positiva för företagen och mindre omfattande för myndigheten. Den möjlighet att överklaga beslut om rättelse som föreslås bedöms endast påverka domstolarna marginellt. Någon konsekvensanalys för övriga förslag redovisas inte i lagrådsremissen.

Generellt kan dock sägas att för producenter i Sverige som överför sina ursprungsgarantier till utlandet så innebär de kommande bestämmelserna i förordning och föreskrifter en administrativ lättnad samtidigt som kostnaderna för hanteringen av dessa ursprungsgarantier bedöms kunna minska.

Systemet med ursprungsgarantier är, utom i fråga om tillsynen, avgiftsfinansierat. De kostnader som förslagen i denna lagrådsremiss medför ska också finansieras med avgifter utom i den del som avser rättelse av uppgifter i ursprungsgarantiregistret. Sistnämnda uppgift bedöms kunna hanteras inom befintliga anslag.

11 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:601) om ursprungsgaranter för el

2 §

Paragrafen ändras endast redaktionellt och språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 8.

2 a §

Paragrafen är ny. Det anges att det är den myndighet som regeringen bestämmer som prövar frågor om ursprungsgarantier och utövar tillsyn och att myndigheten som får dessa uppgifter benämns tillsynsmyndighet. En motsvarande reglering fanns tidigare i 9 § första stycket beträffande

prövningen av frågor om ursprungsgarantier och i 15 § beträffande tillsynen. En ny rubrik införs.

Övervägandena finns i avsnitt 8.

3 §

Paragrafen ändras med anledning av att tillsynsmyndigheten fått den tidigare kontoföringsmyndighetens uppgifter. Det tydliggörs också att det finns föreskrifter på lägre nivå än lag som styr vilken el som ska mätas och rapporteras.

Övervägandena finns i avsnitt 8.

7 §

Paragrafen ändras med anledning av att tillsynsmyndigheten fått den tidigare kontoföringsmyndighetens uppgifter.

Övervägandena finns i avsnitt 8.

9 §

Regleringen i *första stycket* om att tillsynsmyndigheten prövar frågor om ursprungsgarantier flyttas till 2 a §. En ny rubrik införs. *Andra stycket* formuleras om men innebär ingen ändring i sak.

Övervägandena finns i avsnitt 8.

12 §

Första stycket ändras med anledning av att tillsynsmyndigheten fått den tidigare kontoföringsmyndighetens uppgifter.

Andra stycket tas bort. Eftersom ursprungsgarantierna hanteras elektroniskt och det endast är den som är antecknad som innehavare av en ursprungsgaranti som rent tekniskt kan begära registrering av en överföring i det elektroniska systemet så behövs inte regleringen.

Övervägandena finns i avsnitt 8.

14 §

Paragrafen ändras genom att det i *andra stycket* görs ett tillägg som innebär att tillsynsmyndigheten ska se till att en ursprungsgaranti från en annan medlemsstat i Europeiska unionen som avser förnybar el eller hög-effektiv kraftvärmeel och som inte erkänns inte ska kunna användas för det syfte som anges i 2 § dvs. för att garantera ursprunget på den el som en elleverantör ska lämna uppgift om enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857). Regleringen har tidigare funnits i förordningen (2010:853) om ursprungsgarantier för el.

Övervägandena finns i avsnitt 8.

15 §

Paragrafen är ny. En uppgift i det elektroniska registret över ursprungsgarantier ska rättas om den är uppenbart oriktig till följd av någons skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende eller till följd av något tekniskt fel. Myndigheten ska ge den som är antecknad som innehavare i registret tillfälle att yttra sig innan uppgiften rättas om det inte är uppenbart obe-

hövligt vilket exempelvis kan vara fallet om det är innehavaren själv som har uppmärksammat felaktigheten. En ny rubrik införs.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

17 §

Första stycket andra punkten utformas mer generellt så att alla förutsättningar enligt lagen som inte uppfylls ska kunna ligga till grund för återkallelse. I *tredje punkten* görs språkliga justeringar.

Andra stycket tas bort eftersom tillsynsmyndigheten har fått den tidigare kontoföringsmyndighetens uppgifter.

Övervägandena finns i avsnitt 8.

19 §

Bemyndigandet för regeringen att meddela föreskrifter om avgifter för utfärdande, överföring, annullering av ursprungsgarantier utformas mer generellt så att det avser avgifter för hantering av ursprungsgarantier enligt lagen och enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Med avgifter för hantering avses utfärdande, överföring och annullering men även avgifter för annan hantering exempelvis årsavgifter för användning av AIB:s dataprogram omfattas.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

20 §

Paragrafen ändras så att bemyndigandet omfattar att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om ursprungsgarantier. Föreskrifterna avser exempelvis definitioner, mätning och rapportering.

Övervägandena finns i avsnitt 5.

21 §

Paragrafens *första stycke* ändras så att även beslut om rättelse enligt den nya 15 § ska gå att överklaga till allmän förvaltningsdomstol. En språklig justering görs också.

Övervägandena finns i avsnitt 6 och 8.

Ikraftträdandebestämmelse

Lagen träder i kraft den 1 juni 2017.

Övervägandena finns i avsnitt 9.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el

dels att 10, 11, 13 och 15 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 1 § ska utgå,

dels att 2, 3, 7, 9, 12, 14, 17, 19–21 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 8 § ska lyda ”Elektronisk hantering”,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 2 a och 17 a §§, och närmast före 2 a, 9, 12 och 17 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Med *ursprungsgaranti* avses det elektroniska dokument som tagits fram *i enlighet med bestämmelserna i denna lag* och vars syfte är att garantera ursprunget på den el som en elleverantör ska lämna uppgift om enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857).

Med *ursprungsgaranti* avses *i denna lag* det elektroniska dokument som tagits fram *enligt lagen* och vars syfte är att garantera ursprunget på den el som en elleverantör ska lämna uppgift om enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857).

Prövning och tillsyn

2 a §

Den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) prövar frågor om ursprungsgarantier och utövar tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

3 §

Ursprungsgarantier får utfärdas bara för sådan el som har mätts och rapporterats till *den myndighet som regeringen bestämmer (kontoföringsmyndigheten)*.

Ursprungsgarantier får utfärdas bara för sådan el som har mätts och rapporterats till *tillsynsmyndigheten enligt föreskrifter som har meddelats av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.*

Kontoföringsmyndigheten ska föra ett elektroniskt register över ursprungsgarantier.

Tillsynsmyndigheten ska föra ett elektroniskt register över ursprungsgarantier.

Utfärdande av ursprungsgarantier

9 §

Den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) prövar frågor om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier.

Producenten av el ska skriftligen ansöka hos tillsynsmyndigheten om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier.

Överföring av ursprungsgarantier

12 §

Om den som är antecknad som innehavare av en ursprungsgaranti i registret över sådana garantier skriftligen begär det, ska *kontoföringsmyndigheten* registrera en överföring av en ursprungsgaranti till en annan innehavare.

Om någon annan än den som är antecknad som innehavare i registret begär överföring av en ursprungsgaranti, får kontoföringsmyndigheten registrera överföringen endast om innehavaren lämnat sitt godkännande.

Om den som är antecknad som innehavare av en ursprungsgaranti i registret över sådana garantier skriftligen begär det, ska *tillsynsmyndigheten* registrera en överföring av en ursprungsgaranti till en annan innehavare.

14 §

En ursprungsgaranti från en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska erkännas, om det inte finns skäl att tvivla på dess riktighet.

Om en ursprungsgaranti som avser förnybar el eller högeffektiv kraftvärmeel inte erkänns, ska tillsynsmyndigheten underrätta Europeiska kommissionen och ange varför garantin inte kan erkännas.

Om en ursprungsgaranti som avser förnybar el eller högeffektiv kraftvärmeel inte erkänns, ska tillsynsmyndigheten *se till att den inte kan användas för det syfte som anges i 2 § samt* underrätta Europeiska kommissionen och ange varför garantin inte kan erkännas.

Tillsynsmyndigheten ska återkalla ett beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier

1. om beslutet har fattats på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter och dessa har haft betydelse för rätten att tilldelas ursprungsgarantier,

2. om förutsättningarna i 3 eller 4 §, eller enligt föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen, inte uppfylls,

3. om elproducenten inte lämnar de upplysningar, handlingar eller tillträde till produktionsanläggningen som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn, eller

4. om elproducenten begär det.

Tillsynsmyndigheten ska snarast informera kontoföringsmyndigheten om ett beslut om återkallelse.

Ett beslut om återkallelse ska gälla omedelbart.

2. om förutsättningarna enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen inte uppfylls,

3. om elproducenten inte lämnar de upplysningar, de handlingar eller det tillträde till produktionsanläggningen som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn, eller

Rättelse

17 a §

En uppgift i det elektroniska registret över ursprungsgarantier ska rättas om den är uppenbart oriktig till följd av någons skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende eller till följd av något tekniskt fel. Den som är antecknad som innehavare i registret ska ges tillfälle att yttra sig innan uppgiften rättas om det inte är uppenbart obehövligt.

19 §

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för *utfärdande, överföring och annullering* av ursprungsgarantier enligt denna lag.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för *hantering av ursprungsgarantier enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.*

20 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *definitioner av energikällor och av sätt att producera el*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela *ytterligare* föreskrifter om *ursprungsgarantier*.

21 §

Beslut om rätt till tilldelning enligt 9 § *och om återkallelse enligt 17 §* får överklagas *hos* allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Beslut om rätt till tilldelning enligt 9 §, återkallelse enligt 17 § *och rättelse enligt 17 a §* får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2017.

Förteckning över remissinstanserna

Remissen har skickats till följande remissinstanser: Kammarrätten i Jönköping, Förvaltningsrätten i Linköping, Förvaltningsrätten i Stockholm, Datainspektionen, Konsumentverket, Affärsverket Svenska kraftnät, Statens energimyndighet, Energimarknadsinspektionen, Konkurrentverket, Energiföretagen Sverige, Energigas Sverige, Konsumenternas energimarknadsbyrå, Naturskyddsföreningen, Näringslivets Regelnämnd, Oberoende elhandlare, Regelrådet, SERO, Skogsindustrierna, Svensk Solenergi (SSE), Svensk Vattenkraftförening, Svensk Vindenergi, Svensk Vindkraftförening, Svenska Bioenergiföreningen (SVEBIO) och Svenskt Näringsliv.

Yttrande har inkommit från följande remissinstanser: Kammarrätten i Jönköping, Förvaltningsrätten i Linköping, Förvaltningsrätten i Stockholm, Datainspektionen, Konsumentverket, Affärsverket Svenska kraftnät, Statens energimyndighet, Energimarknadsinspektionen, Konkurrentverket, Energiföretagen Sverige, Energigas Sverige, Oberoende elhandlare, Regelrådet, Svensk Solenergi (SSE), Svensk Vindenergi och Svensk Vindkraftförening.

Yttrande har också inkommit från E.ON.

Följande remissinstanser har avstått från att yttra sig. Konsumenternas energimarknadsbyrå, Naturskyddsföreningen, Näringslivets Regelnämnd, SERO, Skogsindustrierna, Svensk Vattenkraftförening, Svenska Bioenergiföreningen (SVEBIO) och Svenskt Näringsliv.